

АДАПТИВНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

ТРЕТЬОЇ МІЖНАРОДНОЇ ЛІТНЬОЇ НАУКОВОЇ ОНЛАЙН-ШКОЛИ

**Adaptive Processes in
Education**

Collection of Materials

3rd International Scientific Summer Online School

Випуск 2(5), 2022
Issue 2(5), 2022

АДАПТИВНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ТРЕТЬОЇ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ ЛІТНЬОЇ ОНЛАЙН ШКОЛИ

05.07-06.07.2022 року

Випуск 2 (5)

Adaptive Processes in Education

Collection of Materials 3rd International Scientific Summer Online School

July 5-7 2022

Issue 2 (5), 2022

Київ-Харків | Kyiv-Kharkiv
2022

УДК 37.014 (477) / UDC 37.014 (477)
А 28

Рекомендовано до друку засіданням Ради Громадської організації
«Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
(№ 3 від 23.08.2022 року)

Затверджено до друку рішенням засідання Вченої ради
Української інженерно-педагогічної академії, м. Харків
(протокол № 1 від 28.08.2022 року)

Recommended for publication by the meeting of the Council
of the Public Organization «School of Adaptive Management of Social and Pedagogical Systems»
(Protocol No. 3 dated 23.08.2022)

Recommended for Publication by the Academic Council
of the Ukrainian Engineering and Pedagogics Academy
(Protocol No. 1 dated 28.08.2022)

Рецензенти / Reviewers:

Гриньова Марина Вікторівна
Marina GRINYOVA

доктор педагогічних наук, професор,
член-кор. НАПН України
*Doctor in Education, Professor, Corresponding Member
in NAES of Ukraine;*

Брюханова Наталія Олександрівна
Natalia BRYUKHANOVA

доктор педагогічних наук, професор
Doctor in Education, Professor;

Прохорова Вікторія Володимирівна
Victoria PROKHOROVA

доктор економічних наук, професор
Doctor of Economics, Professor.

Адаптивні процеси в освіті: збірник матеріалів (тез доповідей) 3-ої Міжнародної
А 28 наукової літньої онлайн-школи; [за заг. ред. Г. В. Єльнікової, М. Л. Ростоки; ред. кол.:
Л. О. Ануфрієва, Л. О. Бачієва, З. В. Рябова; упорядн. М. Л. Ростока]. Київ-Харків, 2022,
Вип. 2(5), 93 с.

Adaptive Processes in Education: collection of materials (abstracts) of the 3rd International Scientific
Summer Online School; [for general edr. H. V. Yelnikova, M. L. Rostoka; edr. col. : L. O. Anufrieva,
L. O. Bachieva, Z. V. Ryabova; comp. M. L. Rostoka]. Kyiv-Kharkiv, 2022, Issue 2(5), 93 p.

Збірник матеріалів Третьої міжнародної наукової літньої онлайн-школи «Адаптивні процеси в освіті» НЛШ-22, що відбулася 5-6 липня 2022 року в режимі онлайн, містить тези доповідей учасників та основні організаційні документи заходу. Тематику публікацій розміщено за науковими школами згідно з Програмою. Літня онлайн-школа є інтеграційною, єднає науковців, здобувачів наукових ступенів та роботу різних наукових шкіл: Громадської організації «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами», Бердянського державного педагогічного університету, Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти НАПН України»; Інституту професійної освіти НАПН України, кафедри педагогіки, психології початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, кафедри педагогіки та менеджменту освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка та наукові мандри із зарубіжжя. У роботах висвітлено актуальні питання розвитку адаптивних процесів в освітній діяльності національних та зарубіжних закладів освіти. Збірник містить роботи, в яких розглянуто адаптивний характер освітніх систем Арадського університету «Аурел Влайку» (Румунія); Політехнічного інституту Порталегре (Португалія), закладів освіти США, Китаю та ін. У тезах доповідей розкриваються основні ідеї, проміжні та кінцеві результати наукових досліджень учасників НЛШ-22, що сприятиме активному обміну досвідом й застосуванню позитивних результатів презентованих досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів у національній системі освіти України.

Матеріали НЛШ-22 можуть бути корисними для здобувачів наукової освіти та наукових ступенів і вчених звань, науковців, наукових працівників та викладачів освітніх закладів різного рівня організації, здобувачів вищої освіти та всіх тих, хто цікавиться проблематикою адаптивних процесів в науково-освітньому просторі. За порушення норм академічної доброчесності й етичних вимог до подання результатів наукових досліджень, за релевантність і достовірність змісту та поданих інформаційних даних у тезах доповідей на засадах чинного законодавства відповідальність несуть автори тез доповідей.

УДК 37.014 (477) / UDC 37.014 (477)
А 28

© ГО «ШАУСПС» / GO «SHAUPS», 2022
© Автори / Authors, 2022

ЗМІСТ / CONTENT	
Відкриття 3-ої Міжнародної наукової літньої онлайн школи	1
Організаційний комітет 3-ої Міжнародної наукової літньої онлайн школи	2
Програмний регламент 3-ої Міжнародної наукової літньої онлайн школи	6
Акімова Олена Михайлівна / Olena AKIMOVA Спільне викладання в класах з інклюзивною формою навчання в умовах воєнного стану [Joint Teaching in Classes with an Inclusive form of Education in the Conditions of Martial Law]	10
Бєляєв Сергій Борисович / Serhii BIELIAIEV Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти у місцях активних бойових дій [Organization of the Educational Process in Institutions of Higher Education in Places of Active Hostilities]	12
Боднар Оксана Степанівна, Василенко Галина Дмитрівна / Oksana BODNAR, Halyna VASYLENKO Адаптивний компонент експертно-консультативної діяльності центру професійного розвитку [Adaptive Component of the Professional Development Center's Expert-Consultative Activity]	14
Бондаренко Тетяна Сергіївна / Tetiana BONDARENKO Моделювання навчальної діяльності майбутніх ІТ-фахівців засобами нечіткої логіки [Modeling the Educational Activity of Future IT Specialists by Means of Fuzzy Logic]	17
Гавлітіна Тетяна Миколаївна / Tetyana GAVLITINA Нові підходи та нововведення на адаптаційному циклі базової середньої освіти в новій українській школі [New Approaches and Innovations in the Adaptation Cycle of Basic Secondary Education in the New Ukrainian School]	20
Гапон Леся Олексіївна / Lesia HAPON Рейтинговий підхід до аналізу уроку словесності в адаптивному освітньому середовищі [A Rating Approach to the Analysis of a Literature Lesson in an Adaptive Educational Environment]	32
Германсон Галина Олегівна / Halyna HERMANSON Діджиталізація управлінських процесів закладу загальної середньої освіти [Digitization of Management Processes of a Secondary Education Institution]	34
Горішна Оксана Мирославівна / Oksana HORISHNA Принцип адаптивності у подоланні опору змінам у закладі загальної середньої освіти [The Principle of Adaptability in Overcoming Resistance to Changes in an Institution of General Secondary Education]	37
Груць Галина Михайлівна, Король Вікторія / Halyna GRUTS, Victoria COROL Використання аксіологічного підходу для управління організаційною поведінкою персоналу в адаптивному аспекті [Using an Axiological Approach to Manage the Organizational Behavior of Personnel in an Adaptive Aspect]	40
Дерека Катерина Олександрівна / Kateryna DEREKA Переваги використання сервісу Classkick при вивченні іноземної мови у фахових коледжах [Features Advantages of Using the Classkick Service When Learning a Foreign Language in Vocational Colleges]	43
Єльнікова Галина Василівна / Halyna YELNYKOVA Особливості підготовки дисертаційного дослідження в умовах невизначеності [Peculiarities of Preparing a Dissertation Research in Conditions of Uncertainty]	45
Жога Руслан Анатолійович / Ruslan ZHOGA Особливості адаптації майбутніх вчителів музичного мистецтва без початкового музичного досвіду в середовищі закладу вищої освіти [Peculiarities of Adaptation of future Music Teachers Without Initial Musical Experience in the Environment of a Higher Education Institution]	47

Заслоцька Наталія / Natalia ZASLOTSKA Педагогічні умови формування правової компетентності майбутніх агентів з організації туризму в закладах професійної освіти [Pedagogical Conditions for the Formation of Legal Competence of Future Tourism Agents in Professional Education Institutions]	49
Калаур Світлана Миколаївна, Туровська Ірина Олександрівна / Svitlana KALAUUR, Iryna TUROVSKAYA Інтеграція акмеологічного та адаптивного підходів в управлінні медичним коледжем [Integration of Acmeological and Adaptive Approaches in the Management of a Medical College] ...	51
Квятковська Анна Олегівна / Анна KVIATKOVSKA Аналіз факторів, які впливають на мотивацію студентів при змішаному навчанні [Analysis of Factors Affecting Students' Motivation in Blended Learning]	53
Клясен Наталія Леонідівна / Natalia KLYASEN Дослідження системи управління освітою та науково-методичного супроводу професійної діяльності підпрацівників в умовах децентралізації [Study of the Education Management System and Scientific and Methodological Support of the Professional Activity of Pedagogues in Conditions of Decentralization]	55
Коврига Олена Сергіївна / Olena KOVRYGA Використання міжнародного досвіду у здійсненні державної політики підтримки обдарованої молоді в Україні [The Use of International Experience in the Implementation of the State Policy of Supporting Gifted Youth in Ukraine]	58
Кондратенко Юлія Ігорівна / Yuliya KONDRATENKO Розвиток провідницьких якостей з погляду акмеологічного підходу [Development of Leadership Qualities From the Point of View of Acmeological Approach]	59
Кравченко Ганна Юріївна / Anna KRAVCHENKO Сучасні аспекти наукових змін: інноваційні ідеї у дисертаційних дослідженнях китайських аспірантів університету мистецтв і наук у Сичуані, ПР Китай [Contemporary Aspects of Scientific Change: Innovative Ideas in Dissertation Research of Chinese Postgraduate Students of Sichuan University of Arts and Sciences, PR China]	62
Кушнір Вікторія Владиславівна / Victoria KUSHNIR Адаптивні процеси в освіті очима класиків та сучасних дослідників [Adaptive Processes in Education Through the Eyes of Classics and Modern Researchers]	64
Лузан Людмила Олександрівна / Liudmyla LUZAN Основоположні засади підготовки та написання науково-методичної статті – пріоритетного виду підвищення кваліфікації педагога [Fundamental Principles of Preparing and Writing a Scientific-Methodical Article – a Priority Type of Teacher Qualification Improvement]	67
Лучанінова Ольга Петрівна / Olha LUCHANINOVA Психолого-педагогічні основи підготовки дисертаційного дослідження в умовах воєнного стану [Psychological-Pedagogical Foundations of Dissertation Research Preparation Under Martial Law]	72
Муринович Наталія / Nataliya MURINOVYCH Формування дидактичної компетентності майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю в контексті вимог роботодавців [Formation of Didactic Competence of Future Engineers-Pedagogues of the Computer Profile in the Context of Employers' Requirements]	75
Ростока Марина Львівна / Marina ROSTOKA Науково-аналітичні огляди як адаптивна методика систематизації й узагальнення дослідницької інформації [Scientific and Analytical Reviews as an Adaptive Method of Systematization and Generalization of Research Information]	77
Рябова Зоя Вікторівна / Zoia RYABOVA Результати наукового дослідження: зміст та презентація [Results of Scientific Research: Content and Presentation]	80

Салагуб Людмила Іванівна / Lyudmila SALAGUB Переформування та адаптація історичного контенту: аспект вивчення політичної культури гетьманщини XVIII ст. у контексті реалій сьогодення [Reshaping and Adaptation of Historical Content: an Aspect of the Study of the Political Culture of the Hetmanate of the 18 th Century. in the Context of Today's Realities]	82
Черевичний Геннадій Семенович / Gennadii CHEREVYCHNYI Актуалізація проблеми формування національної ідентичності майбутніх учителів історії в університетах України з імплементацією досвіду Республіки Польща [Updating the Process of Forming the National Identity of Future History Teachers in Ukrainian Universities with the Implementation of the Experience of the Republic of Poland]	85
Чуприна Олександр Анатолійович, Назаренко Василь Павлович / Oleksandr CHUPRYNA, Vasyl NAZARENKO Адаптація освітнього простору ліцею через створення цифрового закладу на платформі HUMAN-школа [Adaptation of the Educational Space of the Lyceum Through Creation of a Digital Institution on the Human School Platform]	87
Шевченко Олександр Сергійович / Alexander SHEVCHENKO Дидактична адаптація медичної інформації для викладання валеологічних дисциплін студентам немедичного профілю [Didactic Adaptation of Medical Information for Teaching Valeological Disciplines for Non-Medical Students] (англ.)	91
АВТОРИ ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ / Authors of Theses of Reports	92

2. Lebid O. V. (2015). Upravlinnia pochatkovoioi shkoloiu : navch. posib. / Olha Valeriivna Lebid. 311 s.
3. Sarason S. B. (2004). Politychne providnytstvo i mozhyvi nevdachi v reformuvanni osvity. Perekl. z anhl. Pekhnyk H. Lviv : Litopys, 176 c.

Використання аксіологічного підходу для управління організаційною поведінкою персоналу в адаптивному аспекті

Груць Галина Михайлівна, Король Вікторія

Using an Axiological Approach to Manage the Organizational Behavior of Personnel in an Adaptive Aspect

Halyna GRUTS, Victoria COROL

hrutsg@ukr.net

Особливість сучасного менеджменту полягає у тому, що його найважливішим системоутворювальним компонентом (поряд із політичним, економічним, соціологічним тощо) є сфера духовного життя людей. Духовність, мораль, етика виступають найважливішими регуляторами життя організаційної системи та пронизують усі механізми управління. У цьому сенсі особливої значущості набуває поняття цінностей. Цінності (аксіологічний підхід) в організаційному середовищі є ядром організаційної культури та фундаментом для створення правил і норм поведінки в організації. Прагнення до спільних цінностей сприяє об'єднанню людей у спільноти, створює потужну силу у досягненні поставленої мети. Аксіологічний аспект в організаційній культурі – це те, на підставі чого продукуються правила та норми поведінки в організації. Очевидно, що керівні принципи чи цінності організації перебувають у тісній залежності від культури докiлля, тобто організація спирається на суспільні цінності, які засвоюються індивідом під час виховання з раннього віку.

Таким чином, організаційні цінності спираються на глибоко особистісні цінності індивіда, і саме це надає їм сили й потуги та створює можливості для їх інтеріоризації всіма співробітниками організації. Водночас, окрім цінностей, які поділяють більшість членів суспільства, кожна організація має власні, інколи доволі специфічні цінності, які й визначають специфіку її організаційної культури у порівнянні з іншими організаціями. Аксіологічний аспект організаційної культури містить очевидні або приховані стандарти поведінки, яким повинні слідувати працівники. Цілков зрозуміло, що прийняття або відкидання цих стандартів є особистою справою кожного і не носить примусового характеру [2].

О. Занковський виділяє 11 ціннісних альтернатив, із якими найчастіше стикається персонал організації. Це – влада, закон, робота, результат, вік, освіта,

рівність людей, ставлення до ризику, допомога іншим, заохочення або покарання, задоволення [3]. Ці уявлення не засвоюються особистістю пасивно, натомість вони переосмислюються через систему особистісних цінностей, а отже, до них формується певне ставлення.

Конфлікт особистісних та організаційних цінностей не обов'язково безпосередньо проявлятиметься в поведінці індивіда. Звісно, така ситуація може негативно позначитися на продуктивності та ефективності праці або на стосунках із колегами. Варто зазначити, що багато професій, особливо в освітній галузі, вимагають від людини досить чіткого ціннісного й морального самовизначення, відповідності її ціннісних орієнтацій до системи цінностей організації. Саме у зв'язку з цією проблематикою виникла концепція В. Сате, який постулює, що необхідно здійснювати найм персоналу, ґрунтуючись на його відповідності до культури цієї організації, а працівників, чії цінності, а також норми, установки, цілі сильно відхиляються від оргкультурних, слід звільняти [1].

Індивід почувається прихильним до організації, коли ототожнює себе з нею і переживає цей зв'язок емоційно. Такі працівники можуть активізувати свої дії, бажаючи допомогти організації. Сприйняття індивідом корпоративної реальності великою мірою обумовлено тим, що говорять про побачене його колеги, які розділяють із ним той самий досвід. Інтерпретація цього досвіду визначається саме особливостями організаційної культури.

Культура допомагає людям організації, зокрема ЗЗСО, діяти осмислено, забезпечуючи виправдання їх поведінці. У закладах, де цінується ризик, люди йдуть на нього, знаючи, що у разі невдачі вони не будуть покарані, а організація здобуде уроки на майбутнє.

В організації досить типовими є випадки, коли особистість демонструє конформне прийняття трансльованою групою або іншою особистістю цінності (референтно-конформна цінність), якщо присутня деяка підкріплююча цінність (прихована цінність), значимість якої і задаватиме свої характерні вимоги до особи щодо взаємодії останньої з набором із двох (а найчастіше і з великою кількістю) цінностей. У такій ситуації досить непросто визначити, які цінності прийняті особистістю (інтеріоризовані), які мають конформний характер, а які при цьому приховані справжні цінності, які є рушіями особистості [4].

Таким чином, процес прийняття цінностей, а саме механізм процесу суб'єктивної об'єктивних цінностей (і, як наслідок, питання про діагностику прихованих цінностей та їх вплив на поведінку при прийнятті референтно-конформних цінностей), представляється нам першим основним питанням аксіологічного управління організаційною поведінкою персоналу в адаптивному аспекті.

Проте існують об'єктивні цінності, які у вигляді правил, закріплених певною культурою і досліджуваних етикою, можуть відповідати природі людини. Звідси випливає друге основне питання аксіологічного управління організаційною поведінкою персоналу в адаптивному аспекті – питання відповідності організаційних цінностей, що транслуються в організації, до природи людини (і, як наслідок, питання про критерії відповідності організаційних цінностей до природи людини).

Третє суттєве питання стосується механізму формування організаційних цінностей (аксіологічний генезис). Постановка цієї проблеми спонукає до необхідності формування єдиної системи цінностей організації, без якої неможливе її стабільне функціонування та досягнення поставленої мети.

Не будучи статичною, аксіологічна складова організаційної культури потребує управління. Цей процес управління має будуватися, виходячи з певних принципів, які передбачають цілеспрямований вплив на аксіологічні елементи організаційної культури з досягнення найкращих соціально-психологічних умов діяльності персоналу організації та підвищення ефективності її діяльності.

Іншими словами, якщо система цінностей, яка спрямовує поведінку членів організації, перестає бути адекватною, вона має бути змінена.

Стихійність цього процесу може призводити до конфліктів в організації, порушення загального перебігу її діяльності, роз'єднаності індивідів, недотримання норм і, як наслідок, непередбачуваності поведінки персоналу. Усі ці процеси беруть участь в управлінні поведінкою співробітників організації та впливають на загальну корпоративну ефективність. Якщо не контролювати відповідність того, що відбувається в організації до бажаної культури, то процес може розвиватися стихійно і результат виявиться далеким від поставленої мети.

Бібліографія:

1. Власова А. М., Савчук Л. М., Савінова В. Б. (1998). Організаційна поведінка: навч. посіб. Київ : КНЕУ, 96 с.
2. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. (2003). Основи менеджменту: підручник. Київ : Академвидав, 416 с.

References:

1. Vlasova A. M., Savchuk L. M., Savinova V. B. (1998). Organizational behavior: a textbook. Kyiv : KNEU, 96 s.
2. Kuzmin O. Ye., Melnyk O. H. (2003). Osnovy menedzhmentu: pidruchnyk. Kyiv: Akademvydav, 416 s.